

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วม
หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
Guidelines for Dual Education Curriculum Between
Vocational Education and Secondary Education Under the Secondary
Education Service Area Office 41

ณัฐภรณ์ พันธวงศ์^{1*} และ สติรพร เชาวนชัย ²
Nuttaporn Phuntavong^{1*} and Sathiraporn Chaowachai²

^{1*} นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร , tomsa_log03@hotmail.com

(Master degree student of Educational Administration, Naresuan University)

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร , krusathi@hotmail.com

(Faculty of Education, Naresuan University)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า มีจำนวนทั้งหมด 21 แนวทาง โดยมีขอบข่ายเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน ด้านการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการเทียบโอนผลการเรียน

คำสำคัญ: แนวทางการดำเนินงาน การจัดการศึกษาทวิศึกษา หลักสูตรอาชีวศึกษา

Abstract

The objectives of this study were to guidelines for dual education curriculum between vocational education and secondary education under The secondary education service area office 41. The informants were 3 experts by purposive sampling. The instrument of data collection was guidelines interview. The information was analyzed by content analysis. According to the study, it found as follows.

The result of guidelines for dual education curriculum between vocational education and secondary education under the secondary education service area office 41 found that there were 21 guidelines. The scope of the content is in 4 title which are analysis of program subject, program of educational institution curriculum designation, teaching and learning, And transfer grades.

Keywords: Guidelines, Dual Education, Vocational Education

*Corresponding author, E-mail: tomsa_logo3@hotmail.com โทร. 085-1321284

Received: 20 March 2020 / Revised: 4 August 2020 / Accepted: 9 September 2020 / Published online: 30 April 2021

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการผลิตผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อรองรับการจ้างงาน ทั้งภาคธุรกิจ บริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวในทุกภาคส่วนกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผลิตกำลังคนจำเป็นอย่างยิ่งต้องเร่งประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้นักเรียนได้หันมาสนใจเรียนทางด้านอาชีพซึ่งมีตลาดรองรับอย่างแน่นอนให้มากขึ้น แต่เนื่องจากสภาพปัจจุบันค่านิยมของผู้ปกครองและผู้เรียนมุ่งที่จะสนับสนุนให้มีการเรียนสายสามัญเพื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้ขาดกำลังคนในภาคแรงงานเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะให้มีการจัดการศึกษาหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันที การจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับตลาดแรงงาน สามารถผลิตกำลังคนในระดับฝีมือที่ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพให้แก่ประชาชนวัยเรียนและวัยทำงาน ตามความถนัด ความสนใจ และสามารถเข้าถึงการอาชีวศึกษาได้ง่ายขึ้น โดยการขยายวิชาชีพและกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบการจัดการอาชีวศึกษาให้ชัดเจน ทัวถึง และรวดเร็วขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับ ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนควบคู่ กันไปทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เมื่อเรียนครบตามหลักสูตร ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและหลักสูตรสายอาชีพไปพร้อมกัน

ในสภาพการณ์ปัจจุบันประเทศไทยมีความต้องการพัฒนากำลังคนสายอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ ที่รัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายในการเพิ่มสัดส่วน นักเรียนสายอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น แต่ในทางกลับกัน สัดส่วนนักเรียนสายอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 ที่อยู่ร้อยละ 39.8 ลดลงอย่างต่อเนื่องและคงที่ในปีการศึกษา 2556 - 2558 เหลือประมาณร้อยละ 33 และเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 - 2560 ทั้งนี้ ปีการศึกษา 2560 สัดส่วนนักเรียนสายสามัญต่ออาชีวศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 65.4 ต่อ 34.6 แต่อย่างไรก็ตามมีปัจจัยหลายอย่างในการเพิ่มสัดส่วนนักเรียนสายอาชีวศึกษาให้สูงขึ้นได้ ไม่ว่าเป็นการเพิ่มสถานศึกษาสายอาชีวศึกษาให้มากขึ้น (สถานศึกษาอาชีวศึกษามีจำนวน 895 แห่ง ในขณะที่สถานศึกษาสายสามัญมีจำนวน 3,733 แห่ง) การปรับเปลี่ยนค่านิยมของผู้ปกครอง การสร้างภาพลักษณ์ต่อการเป็นนักเรียนสายอาชีวศึกษา และเส้นทางสายอาชีพที่พร้อมรองรับเมื่อสำเร็จการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

จากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ขึ้น เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ ซึ่งในยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เป้าหมาย ที่ 1 กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

โดยจุดเน้นเชิงนโยบาย ของกระทรวงศึกษาธิการโดยยึดกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ในด้านการผลิต พัฒนากำลังคนและสร้างความสามารถในการแข่งขัน แนวทางหลัก ผลิต พัฒนากำลังคนและงานวิจัยที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ การยกระดับมาตรฐาน พัฒนาหลักสูตร พิเศษเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขัน ผลิตกำลังคนรองรับ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนนักศึกษาได้ฝึกทักษะฝีมือควบคู่กับการฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้มีสมรรถนะที่เป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

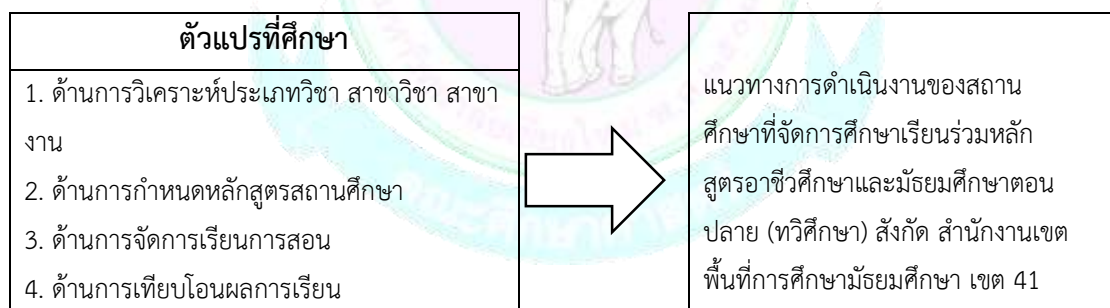
จากรายงานการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 พบว่า ปัญหาและอุปสรรค นโยบาย 4 ด้านโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมการเข้าถึงบริการทางการศึกษา ปัญหา และอุปสรรคในข้อที่ 2 ระบุว่า บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถาบันอาชีวศึกษาภาคการพัฒนาร่วมกันอย่างมีทิศทาง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41, 2561) และจากการศึกษาผลการวิจัย เรื่อง การบริหารเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 (แจ่มจันทร์ ยองเพชร, 2561) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษามีการนำผลการประเมินมาตรวจสอบ ค้นหาความบกพร่องในการดำเนินการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาร่วมกับสถานศึกษาเครือข่าย สถานศึกษาเครือข่ายมีการประเมินที่แยกส่วนของตนเอง ไม่ได้รวบรวมผลการประเมินหรือความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา มาหาสาเหตุของความบกพร่องและขยายผลเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขร่วมกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 และนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาในหลักสูตรทวิศึกษาให้ประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืนสืบต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษา เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน ด้านการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการเทียบโอนผลการเรียน

ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) จำนวน 3 คน ได้มาโดย การเลือกแบบเจาะจง ดังนี้

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 คน
2. ผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดกำแพงเพชร หรือจังหวัดพิจิตร (ที่ทำ MOU ร่วมกัน) ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 คน
3. ครูหัวหน้างานที่รับผิดชอบ ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางดำเนินงาน ของสถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 มีขั้นตอน ในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)
2. กำหนดกรอบคำถาม ครอบคลุมเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน ด้านการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการเทียบโอนผลการเรียน
3. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้สำนวนภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะและข้อความ จำนวน 5 ท่าน
5. นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขปรับปรุงและจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. จัดเตรียมแบบสัมภาษณ์ให้ครบตามจำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และส่งข้อความไปให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลก่อนวันสัมภาษณ์จริงล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน
3. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล
4. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการบรรยายแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ด้าน	แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
1.ด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน	1. สถานศึกษาทั้งสังกัด สพฐ. และ สอศ. ควรรับฟังนโยบายจากต้นสังกัด และใช้ข้อมูลจากศูนย์กำลังพล (V-Cop) ในพื้นที่ โดยร่วมกันวิเคราะห์ความเป็นไปได้ ที่จะเปิดสอนในประเภทวิชา สาขางาน ตามความต้องการของท้องถิ่น และตลาดแรงงาน โดยพิจารณาถึงข้อมูลพื้นฐานของชุมชน การมีงานทำในอนาคต 2. วิเคราะห์หาสาเหตุของนักเรียนที่จบไปแล้วไม่มีงาน และไม่ได้ศึกษาต่อ นั้น มีสาเหตุเกิดขึ้นมาจากเหตุผลใด 3. ควรเลือกเปิดสาขาวิชาที่เด็กสามารถจบออกไปแล้วประกอบสัมมาชีพในชุมชนได้อย่างยั่งยืน 4. วิเคราะห์ถึงความพร้อมของครูผู้สอน สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ จำนวนนักเรียน ต้องมีความสอดคล้องและเหมาะสมในการเปิดสาขาวิชาต่างๆ
2. ด้านการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา	1. สถานศึกษาควรพิจารณาเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้องในการกำหนดหลักสูตรทวิศึกษา และดำเนินการจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา ร่วมกับสถาบันอาชีวศึกษาที่ทำ MOU โดยยึดตามแนวทางของ สพฐ. เป็นหลัก 2. ควรปรับให้สอดคล้องกับ ประเภทวิชา สาขางาน ที่เปิดจัดการเรียนการสอน 3. สถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการ ครูผู้สอนอาชีวศึกษา ครูสามัญ ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง และสถานประกอบการให้มีความเข้าใจตรงกัน และมีความสุขในการดำเนินงานต่าง ๆ ร่วมกัน

ตาราง 1 แสดงแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 (ต่อ)

ด้าน	แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	1. การจัดการเรียนการสอน ควรดำเนินการโดยการบริหารจัดการบูรณาการร่วมกันทั้ง 2 สถานศึกษา ตั้งแต่การจัดตารางเรียน ให้มีเวลาเรียนที่สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาตลอดหลักสูตร 2. การจัดบุคลากรร่วมกันในรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน การจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้ของนักเรียน สถานที่ในการจัดการเรียนการสอนหากมีข้อจำกัด ควรบูรณาการใช้ร่วมกัน รวมถึงเอกสารประกอบการสอนก็ต้องบูรณาการร่วมกันทั้ง 2 สถาบัน 3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในบางกิจกรรมควรดำเนินการร่วมกัน 4. ควรมีการจัดหลักสูตรระยะสั้นให้กับ มัธยมต้น ในวิชาเลือกเสรี เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจที่จะเลือกเรียนหลักสูตรทวิศึกษาในอนาคต 5. การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ควรจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความรัก ความศรัทธาในวิชาชีพผ่านกิจกรรมการไหว้ครู (ครูช่าง) การปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อให้ตระหนักถึงการเป็นนักเรียน 2 สถาบัน และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่ดีงามของทั้ง 2 สถานศึกษา 6. การดำเนินงานให้ผู้เรียนได้ฝึกงานโดยพิจารณาตามระเบียบและวิธีการของทางวิทยาลัยอาชีวศึกษากำหนด จากนั้นให้นักเรียนในหลักสูตรทวิศึกษา เสนอชื่อสถานประกอบการที่จะเข้าฝึกงานให้คณะกรรมการได้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด 7. ผู้บริหารและคณะ ควรมีการดำเนินงานส่งมอบนักเรียน และชี้แจงรายละเอียดการฝึกงานให้สถานประกอบการเข้าใจตรงกันตามวัตถุประสงค์ของการฝึกงาน 8. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามการฝึกงานให้ครอบคลุมครบทุกสถานประกอบการที่ส่งเด็กเข้าไปฝึกงาน หากพบปัญหาเกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียนให้นำข้อมูลมาเข้าที่ประชุมเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาต่อไป 9. การดำเนินงานวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรมีนโยบายที่ชัดเจนว่า นักเรียนในหลักสูตรทวิศึกษา ต้องมีผลการเรียนไม่ต่ำกว่า 2.00 ในทุก ๆ ภาคเรียน 10. การบ้านควรจบในชั้นเรียน โดยเน้นการตรวจชิ้นงานตามสภาพจริง

ตาราง 1 แสดงแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 (ต่อ)

ด้าน	แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)	11. การประเมินตามหลักเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ มีการสอบมาตรฐานวิชาชีพ (V - NET) เหมือนกับทางอาชีวศึกษาสายตรงทุกอย่าง ซึ่งทางวิทยาลัยอาชีวศึกษาจะเป็นผู้รับผิดชอบ ในส่วนของการสอบ O - NET สถานศึกษาสังกัด สพฐ. เป็นผู้ดำเนินการ 12. การกำหนดแนวทางซ่อมเสริมโดยครูผู้สอนจะต้องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ถ้าเด็กได้คะแนนน้อย ต้องให้งานเสริม เพื่อฝึกทักษะต่างๆ เพิ่มเข้าไปเพื่อให้ผลคะแนนที่ดีขึ้น
4. ด้านการเทียบโอนผลการเรียน	1. แนวทางการเทียบโอนผลการเรียนรายวิชาพื้นฐาน จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา เข้าสู่รายวิชาหมวดวิชาทักษะชีวิต และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้ครบตามโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2. ควรมีการจัดทำ ตารางการเทียบโอนรายวิชาให้มีความสมบูรณ์ชัดเจน ก่อนการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรทวิศึกษา

อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ดังนี้

1. ด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน มีแนวทางดังนี้
 - 1) สถานศึกษาทั้งสังกัด สพฐ. และ สอศ. ควรรับฟังนโยบายจากต้นสังกัด และใช้ข้อมูลจากศูนย์กำลังพล (V-Cop) ในพื้นที่ โดยร่วมกันวิเคราะห์ความเป็นไปได้ ที่จะเปิดสอนในประเภทวิชา สาขางาน ตามความต้องการของท้องถิ่น และตลาดแรงงาน โดยพิจารณาถึงข้อมูลพื้นฐานของชุมชน การมีงานทำในอนาคต
 - 2) วิเคราะห์หาสาเหตุของนักเรียนที่จบไปแล้วไม่มีงาน และไม่ได้ศึกษาต่อ นั้น มีสาเหตุเกิดขึ้นมาจากเหตุผลใด
 - 3) ควรเลือกเปิดสาขาวิชาที่เด็กสามารถจบออกไปแล้วประกอบสัมมาชีพในชุมชนได้อย่างยั่งยืน
 - 4) วิเคราะห์ถึงความพร้อมของครูผู้สอน สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ จำนวนนักเรียน ต้องมีความสอดคล้องและเหมาะสมในการเปิดสาขาวิชาต่างๆ

ทั้งนี้ เพราะการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน ควรดำเนินการด้วยความละเอียดรอบคอบ เนื่องจากเป็นก้าวแรกที่ดีในการหาทิศทางที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาให้มากที่สุด รวมทั้งควรพิจารณาถึง สถานที่ งบประมาณ บุคลากร ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และตลาดแรงงานที่จะรองรับการมีงานทำในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพงศ์ ธิติาราม (2559, น. 80) ที่ได้ศึกษาแนวทางการจัดการบริหารหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 พบว่า ด้านการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ควรศึกษาสภาพสังคมท้องถิ่น ควรศึกษาสภาพการปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย พันธกิจ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สื่อและแหล่งเรียนรู้ ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้

2. ด้านการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางดังนี้

- 1) สถานศึกษาควรพิจารณาเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้องในการกำหนดหลักสูตรการศึกษา และดำเนินการจัดทำหลักสูตรศึกษาร่วมกันกับสถาบันอาชีวศึกษาที่ทำ MOU โดยยึดตามแนวทางของ สพฐ. เป็นหลัก
- 2) ควรปรับให้สอดคล้องกับ ประเภทวิชา สาขางาน ที่เปิดจัดการเรียนการสอน
- 3) สถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการ ครูผู้สอนอาชีวศึกษา ครูสามัญ ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง และสถานประกอบการให้มีความเข้าใจตรงกัน และมีความสุขในการดำเนินงานต่าง ๆ ร่วมกัน

ทั้งนี้ เพราะการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรการศึกษา เนื่องจากจะมีเรื่องกฎหมาย ข้อบังคับมาเกี่ยวข้อง ซึ่งจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจให้ตรงกัน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ คำภาสน์ บุญเดิม (2561, น. 99) ที่ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 พบว่า ควรมีวางแผนการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรร่วมกับผู้บริหารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง เรื่องนโยบายของรัฐบาลถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน จัดครูเข้าสอน ตามความรู้ความสามารถของครูและลักษณะงานและเชิญผู้มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพให้ความรู้แก่ครู สรรวจแหล่งฝึกงานหลาย ๆ ที่ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและหลักสูตร ให้หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนกำหนดรายวิชาเรียนให้เข้ากับหลักสูตรสถานศึกษามากที่สุด

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางดังนี้

- 1) การจัดการเรียนการสอน ควรดำเนินการโดยการบริหารจัดการ บูรณาการร่วมกันทั้ง 2 สถานศึกษา ตั้งแต่การจัดตารางเรียน ให้มีเวลาเรียนที่สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาตลอดหลักสูตร
- 2) การจัดบุคลากรร่วมกันในรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน การจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้ของนักเรียน สถานทีในการจัดการเรียนการสอนหากมีข้อจำกัด ควรบูรณาการใช้ร่วมกัน รวมถึงเอกสารประกอบการสอนก็ต้องบูรณาการร่วมกันทั้ง 2 สถาบัน
- 3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในบางกิจกรรมควรดำเนินการร่วมกัน
- 4) ควรมีการจัดหลักสูตรระยะสั้นให้กับ มัธยมต้น ในวิชาเลือกเสรี เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจที่จะเลือกเรียนหลักสูตรทวิศึกษาในอนาคต
- 5) การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ควรจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความรัก ความศรัทธาในวิชาชีพผ่านกิจกรรมการไหว้ครู (ครูช่าง) การปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อให้ตระหนักถึง การเป็นนักเรียน 2 สถาบัน และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่ดีงามของทั้ง 2 สถานศึกษา
- 6) การดำเนินงานให้ผู้เรียนได้ฝึกงานโดยพิจารณาตามระเบียบและวิธีการของทางวิทยาลัยอาชีวศึกษากำหนด จากนั้นให้นักเรียนในหลักสูตรทวิศึกษา เสนอชื่อสถานประกอบการที่จะเข้าฝึกงานให้คณะกรรมการได้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
- 7) ผู้บริหารและคณะ ควรมีการดำเนินงานส่งมอบนักเรียน และชี้แจงรายละเอียดการฝึกงานให้สถานประกอบการเข้าใจตรงกันตามวัตถุประสงค์ของการฝึกงาน
- 8) แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามการฝึกงานให้ครอบคลุมครบทุกสถานประกอบการที่ส่งเด็กเข้าไปฝึกงาน หากพบปัญหาเกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียนให้นำข้อมูลมาเข้าที่ประชุมเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาต่อไป

9) การดำเนินงานวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรมีนโยบายที่ชัดเจนว่านักเรียนในหลักสูตรทวิศึกษา ต้องมีผลการเรียนไม่ต่ำกว่า 2.00 ในทุก ๆ ภาคเรียน

10) การบ้านควรจบในชั้นเรียน โดยเน้นการตรวจชิ้นงานตามสภาพจริง

11) การประเมินตามหลักเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ มีการสอบมาตรฐานวิชาชีพ (V - NET) เหมือนกับทางอาชีวศึกษาสายตรงทุกอย่าง ซึ่งทางวิทยาลัยอาชีวศึกษาจะเป็นผู้รับผิดชอบ ในส่วนของการสอบ O - NET สถานศึกษาสังกัดสพฐ. เป็นผู้ดำเนินการ

12) การกำหนดแนวทางซ่อมเสริมโดยครูผู้สอนจะต้องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ถ้าเด็กได้คะแนนน้อย ต้องให้งานเสริม เพื่อฝึกทักษะต่างๆ เพิ่มเข้าไปเพื่อให้ผลคะแนนที่ดีขึ้น

ทั้งนี้เพราะ การจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษาควรบริหารจัดการแบบบูรณาการทั้ง 2 สถานศึกษา เพื่อให้การใช้ทรัพยากรร่วมกันให้มีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพร คำงาม (2561, น. 102) ที่ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา จังหวัดลำปาง พบว่า สถานศึกษาควรประสานงานทำข้อตกลงเกี่ยวกับสถานที่ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ชัดเจน และควรจัดตั้งครูแกนนำในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรทวิศึกษา เพื่อให้มีประสานงาน กำกับ ดูแล และช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอนให้ได้ครบตามหลักสูตรที่กำหนด และควรให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการประชุมทำความเข้าใจ และเสนอแนะแนวรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม

ส่วนของการปลูกฝังคุณธรรมจะต้องทำอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ รวมถึงกิจกรรมรูปแบบใหม่ๆ ที่ทำให้เกิดความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ ความรักในสถาบัน ที่สอดแทรกอยู่ในทุกๆ กิจกรรมที่สถานศึกษาจัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ตั้งจิตเรณูกุล (2560, น. 163) ที่ศึกษาแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาไทย พบว่า แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาผ่านสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของไทยจะให้ผลดีที่สุด เนื่องจากสถาบันการศึกษาจะใกล้ชิดกับนักศึกษาในวัยเรียนมากที่สุด และสามารถปลูกฝังหรือส่งเสริมให้นักศึกษาในหลายแนวทาง ได้แก่ การสอนแบบสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม การจัดกิจกรรมหรือจัดโครงการ เพื่อส่งเสริมหรือปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมทั้งภายในมหาวิทยาลัยและร่วมกับหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย

ส่วนของการเสนอที่ฝึกงานทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยส่วนหนึ่ง เนื่องจากผู้เรียนได้เลือกสถานที่ที่จะฝึกเองตามความสนใจ แต่อย่างไรก็ตามคณะผู้บริหารและครูก็มีหน้าที่กลั่นกรองความถูกต้องและเหมาะสมให้เป็นไปตามระเบียบของการฝึกงาน การนิเทศติดตามผลการฝึกงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชี่ยวชาญ ดวงใจดี (2562, น. 592) ที่ศึกษา แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า จัดให้นักเรียนทวิศึกษาได้ฝึกอาชีพที่ดี และความรู้ทางด้านวิชาการมีคุณสมบัติเหมาะสมงานในสาขาอาชีพ มีคุณสมบัติสามารถติดตามและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอาชีพของตนได้อย่างรวดเร็ว จัดการเรียนการสอนด้านภาษา การฝึกอาชีพจะมีการควบคุมคุณภาพซึ่งเน้นรูปแบบ และข้อกำหนดหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติให้เน้นมาตรฐานเดียวกับตามเงื่อนไขอันเป็นการสร้างศักยภาพและการยอมรับในสถาบัน นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการทั้งในด้านเทคโนโลยี และธุรกิจปรับระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธุรกิจ

ส่วนของหลักสูตรทวิศึกษา เน้นที่การปฏิบัติงานดังนั้นการวัดผลประเมินผลต้องดูจากสภาพจริงในการปฏิบัติงาน รวมถึงการกำหนดนโยบายจะช่วยให้ครูผู้สอนปฏิบัติตามนโยบายเกี่ยวกับผลการเรียน เนื่องจากการเทียบโอนต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ คือ ผลการเรียนในทุกรายวิชาต้องไม่ต่ำกว่า 2.00 เพื่อไม่ให้มีปัญหาในการเทียบโอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธาร สมาริ (2560, น. 117) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า โรงเรียนสบเมย

วิทยาเขตได้เน้นการประเมินสภาพจริงโดยให้เป็นไปตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

ส่วนของสถานศึกษาแต่ละสังกัดจะมีการทดสอบตามมาตรฐานอยู่แล้ว ดังนั้น การดำเนินการจัดสอบแต่ละสังกัดก็จะเป็นผู้ดำเนินการจัดสอบตามที่สถานศึกษารับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธาร สมาน (2560, น. 118) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาเขต จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า เมื่อนักเรียนได้ลงทะเบียนเรียนครบทุกรายวิชาตามหลักสูตรแล้วต้องได้รับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพจากคณะกรรมการประเมินมาตรฐานวิชาชีพโดยวิทยาลัยการอาชีพแม่สะเรียงร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้จัดทำแบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพทำการประเมินและปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพได้ครบถ้วน

และส่วนของการซ่อมเสริมเป็นส่วนช่วยเพิ่มคะแนนให้ผู้เรียนได้สูงขึ้น ไม่ให้ต่ำกว่า 2.00 ในทุกรายวิชา เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการเทียบโอนรายวิชาต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเดช ดอกดวง (2560, น. 78) ที่ศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) กรณีโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 กับวิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า คะแนนสะสมจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละรายวิชาทุกภาคเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ปรากฏว่า คะแนน บางรายวิชาเกรดเฉลี่ยไม่ถึงระดับ 2.00 ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการตัดสินในการเทียบโอนรายวิชาสามัญกับหลักสูตร ปวช. 2556 มีข้อเสนอแนะทางดำเนินการดังนี้ ในกรณีนักเรียนที่เกรดเฉลี่ยแต่ละรายวิชาไม่ถึงระดับ 2.00 ให้วิทยาลัยสารพัดช่างอุบลราชธานี เป็นผู้ประเมินผลการเรียนใหม่และเสนอให้ส่วนกลางอนุมัติเกณฑ์การตัดสินเกรดเฉลี่ยรายวิชาสามัญ 8 กลุ่มสาระทุกรายวิชาได้ระดับ 2.00 ให้สามารถเทียบโอนหลักสูตร ปวช. 2556

4. ด้านการเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทางดังนี้

- 1) แนวทางการเทียบโอนผลการเรียนรายวิชาพื้นฐาน จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาเข้าสู่รายวิชาหมวดวิชาทักษะชีวิต และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้ครบตามโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- 2) ควรมีการจัดทำ ตารางการเทียบโอนรายวิชาให้มีความสมบูรณ์ชัดเจน ก่อนการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรทวิศึกษา

ทั้งนี้เพราะ สถานศึกษาจำเป็นต้องมี คู่มือ หรือตารางการเทียบโอนที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการเทียบโอน ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อภาระงานของผู้เรียนได้ภายในหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรพรรณ คำงาม (2561, น. 100) ที่ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง พบว่า สถานศึกษาควรมีการดำเนินการวางแผนจัดตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน มีการจัดประชุมวางแผนดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนครบตามโครงสร้างของหลักสูตรกำหนดร่วมกันทั้งสองสถานศึกษา เพื่อดำเนินการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมถึงกำกับติดตามผลการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ควรดำเนินการจัดตั้งคณะดำเนินงานเพื่อศึกษาและเก็บข้อมูลพื้นฐาน บริบทของท้องถิ่น เกี่ยวกับอาชีพที่มีรองรับในตลาดแรงงานในพื้นที่ เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจ ที่จะดำเนินการเปิดสอนในประเภทวิชา สาขางาน สาขาวิชา สาขางาน ที่ตรงตาม

ความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียน ในหลักสูตร วิชาชีพจบไปแล้วมีงานทำ ประกอบสัมมาชีพ เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2. ด้านการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูคณะดำเนินงาน ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ควรดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่น ให้ชัดเจนก่อน แล้วนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมาเป็นข้อมูลในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างจริงจัง

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ควรมีทางเลือกของสาขาวิชาให้หลากหลายมากขึ้น เพื่อตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงความพร้อมในการที่จะเปิดสาขาวิชาที่หลากหลาย ทั้งในด้านของบุคลากร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณที่จะช่วยสนับสนุน

4. ด้านการเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ควรร่วมกันศึกษา วิเคราะห์ และดำเนินการจัดทำคู่มือหรือแนวทางในการเทียบโอนรายวิชาให้มีแบบแผนที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ*

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. เข้าถึงจาก <http://www.ops.moe.go.th>.

คำภาสน์ บุญเติม. (2561). *ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

แจ่มจันทร์ ยองเพชร. (2561). *การบริหารเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทสม), 24(2), 155-173.*

ชลธาร สมาน. (2561). *การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).*

ภาควิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

เชี่ยวชาญ ดวงใจดี. (2562). *แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย. วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(1), 581-595.*

รุ่งนภา ตั้งจิตเรณูกุล. (2561). *การศึกษาแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาไทย. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 23(1), 147-168.*

สมเดช ดอกดวง. (2560). *แนวทางการพัฒนาการบริหารโครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) กรณีโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 กับวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดอุบลราชธานี. (รายงานการศึกษารายบุคคล), กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.*

สิริพงศ์ ธีดราม. (2559). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกวิทยาค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. (การศึกษาอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.*

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. (2561). รายงานผลการดำเนินงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41. กำแพงเพชร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.2560 – 2579. เข้าถึงจาก <http://www.lampang.go.th/public60/EducationPlan2.pdf>.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2559 - 2560. เข้าถึงจาก <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1634-file.pdf>.

สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 (ฉบับย่อ). เข้าถึงจาก https://www.nesdb.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf.

อรรณพ คำงาม. (2561). ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตร อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.

ประวัติผู้เขียนบทความ

ณัฐกรณ์ พันธวงศ์ จบการศึกษาจาก คณะศึกษาศาสตร์ (เกษตรกรรม)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ครู โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา จังหวัดพิจิตร
มีความเชี่ยวชาญ ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาเกษตรกรรม

ดร.สัทธิพร เชาวนชัย จบการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารและการจัดการการศึกษา